

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az **Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE)**.

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A belga jog szerint három fő végrendeleti forma létezik: **közvégrendelet** vagy **közjegyző által felvett** végrendelet, **holográf** végrendelet (amelyet a végrendelezőnek magának kell írnia, dátumoznia és aláírnia) és **nemzetközi** végrendelet.

A végrendelezőnek képesnek kell lennie arra, hogy a kívánságát érvényesen és szabadon kifejezze (a Polgári Törvénykönyv 901–904. cikke).

Főszabály szerint és bizonyos kivételektől eltekintve, tilos az öröklési szerződés.

Határon átnyúló ügy esetében a végrendelet főszabály szerint akkor érvényes Belgiumban, ha megfelel a készítése helye szerinti jogszabálynak (a *locus regit actum* elv szerint) vagy az 1961. október 5-i Hágai Egyezményben meghatározott egyéb jogszabályok egyikének.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közjegyző (*notaire/notaris*), aki előtt a köz- vagy nemzetközi végrendelet készül, vagy akinél a holográf végrendeletet letétbe helyezik, köteles a végrendeletet bejegyezni a végrendeletek központi nyilvántartásba, amelyet a Belga Közjegyzők Királyi Szövetsége (*Fédération Royale du Notariat belge/Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat*) vezet. A közjegyzőnél letétbe helyezett holográf végrendeletet készítő végrendelező elutasíthatja, hogy a végrendeletet bejegyezzék a nyilvántartásba.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelesrész)?

A belga jog alkalmazza a kötelesrész elvét, amely szerint a hagyaték egy minimális része (kötelesrész) mindenképpen az elhunyt túlélő házastársát, gyermekeit, illetve adott esetben szüleit illeti meg.

Gyermekek (leszármazók) esetében a kötelesrész a hagyaték fele része, ha egy gyermek van, kétharmad része, ha két gyermek van, és háromnegyed része, ha három vagy több gyermek van.

Ha nincsenek leszármazók, az apa és az anya öröklik fejenként a hagyaték egynegyed részét. Ebben az esetben ugyanakkor a teljes hagyaték a túlélő házastársra hagyható.

A túlélő házastárs mindig megkapja legalább vagy a hagyatékot képező vagyontárgyak felének haszonélvezetét (a használat és a hasznok szedésének jogát) vagy az elsődleges lakóhelyként használt ingatlan és az abban levő bútorok haszonélvezetét, akkor is, ha az meghaladja a hagyaték felét.

Ha az örökhagyó úgy döntött, hogy a végrendeletében nem rendelkezett kötelesrészről, és az örökösei megállapodnak, hogy tiszteletben tartják a kívánságát, akkor alkalmazni lehet a végrendeletet. Azonban azok, akiknek a kötelesrészét nem vették figyelembe, és akik igényt akarnak érvényesíteni arra, csökkentés iránti keresetét (*action en réduction/vordering tot inkorting*) indíthatnak.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha az elhunyt egyedülálló volt és nem volt gyermeke, a felmenők és a legközelebbi oldalági rokonok (fiú- és lánytestvérek) örökölnék először. Az apa és az anya egyenként egynegyed részt kap, és a fiú- vagy lánytestvérek vagy azok esetleges leszármazói kapják a fennmaradó részt. Ha az egyik vagy mindkét szülő meghalt, a részük a fiú- és lánytestvérekre száll. Ha nincsenek felmenők vagy fiú- és lánytestvérek vagy azok leszármazói, a hagyaték fele az anyai ági rokonokra, a másik fele pedig az apai ági rokonokra száll (nagybácsi, nagynéni, unokatestvérek stb.).

Ha az elhunyt egyedülálló volt és gyermekeket hagyott hátra, ők kizárnak minden más családtagot, és egyenlő arányban a teljes hagyaték tulajdonosaiá válnak. Ha azonban egy gyermek már meghalt (vagy lemond az öröklésről vagy kiesik az öröklésből) és leszármazókat hagy hátra, akkor az utóbbiak örökölnék a gyermek helyett.

Ha az elhunyt házastársat és gyermekeket hagy hátra, a túlélő házastárs öröklí a hagyatékot képező minden vagyontárgy haszonélvezetét. A gyermekek csak tulajdonjogot örökölnék egyenlő arányban.

Ha az elhunyt házastársat igen, de gyermekeket nem hagy hátra, a túlélő házastárs lesz az egyedüli örökös, ha az elhunytak nincsenek felmenői vagy oldalági rokonai a negyedik fokig. Ha vannak oldalági rokonok, a túlélő házastárs főszabály szerint megkapja a haszonélvezeti jogot és a többi örökös csak tulajdonjogot nyer. Ugyanakkor az a rész, amelyet a túlélő házastárs ebben a helyzetben kap, függ a házastársak házassági vagyoni jogi helyzetétől is. Ha a házastársak vagyunközösségben éltek, a túlélő házastárs öröklí az elhunyt részét a közös vagyonból teljes tulajdonjoggal.

Ha az elhunytat túlélte az élettársa, akivel bejegyzett élettársak voltak, a bejegyzett élettársi viszony elismert formája Belgiumban a „törvényes együttélés”. Az öröklésben a túlélő törvényes élettársnak joga van az együttélésük alatt közös családi otthonként használt ingatlan és annak bútorainak haszonélvezetére. A túlélő törvényes élettársat azonban meg lehet fosztani a haszonélvezeti jogától végrendelettel vagy más személy javára szolgáló élők közötti ajándékozással.

Ha az elhunytat olyan élettárs éli túl, akivel nem volt bejegyzett élettársi kapcsolata írásbeli megállapodás nélküli együttélés (tényleges, nem bejegyzett élettársi kapcsolat) –, az élettárs csak akkor örököl, ha az elhunyt a végrendeletében ilyen intézkedést tett. A belga jog nem biztosít számukra semmilyen automatikus öröklési jogot.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Nincs konkrét hatóság, amely felelős a hagyatéki eljárásért.

A törvény azonban előírja, hogy holográf vagy nemzetközi végrendelet esetében közjegyzővel kell konzultálni. Emellett bizonyos esetekben az elsőfokú bíróságnak (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) vagy a békebírónak (*juge de paix/vrederechter*) kell eljárnia, különösen akkor, ha a hagyaték cselekvőképtelen személyre (pl. kiskorúra) száll, ha az örökséget leltártól függően fogadják el, nyugvó hagyaték esetében, ha birtokbaadási végzés (*envoi en possession/bevelschrift tot inbezitting*) vagy hagyomány kifizetése (*délivrance du legslaafgite van het legaat*) szükséges, vagy ha a rendezést/felosztást vitatják, és a bíróság által kijelölt közjegyző általi leltárfelvétel szükséges.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A hagyatékot képező vagyontárgyak tulajdonjoga a leendő örökösökre pusztán a halál tényével átszáll.

Azonban választhatják, hogy feltétel nélkül vagy leltártól függően fogadják el az örökséget, vagy visszautasítják azt.

Az örökség elfogadható kifejezetten vagy hallgatólagosan. Az elfogadása kifejezett, ha a személy köz- vagy magánokiratban elfogadja az örökös jogállását. Az elfogadás hallgatólagos, ha az örökös olyan intézkedéseket tesz, amelyek szükségszerűen az elfogadás szándékát jelentik, és amelyekre csak az öröklést elfogadó örökös jogállása alapján lenne jogosult.

Az örökség elfogadható leltártól függően (*sous bénéfice d'inventaire/onder voorrecht van boedelbeschrijving*) a Polgári Törvénykönyv 793. és azt követő cikkeiben megállapított eljárásnak megfelelően.

Az örökös, aki leltártól függően kívánja elfogadni az örökséget, köteles különleges nyilatkozatot tenni annak a kerületnek az **elsőfokú bírósága hivatalánál** (*greffier/griffie*), ahol az örökség megnyílt, vagy egy **közjegyző előtt**.

Hasonlóképpen az örökségről le lehet mondani oly módon, hogy a halotti anyakönyvi kivonat egy példányát beviszik az elhunyt lakóhelye szerinti **elsőfokú bíróság hivatalába**, és aláírják a lemondást (a Polgári Törvénykönyv 784. és következő cikkei), vagy ezt egy **közjegyző előtt** teszik meg.

Ezeket a nyilatkozatokat rögzíteni kell annak a helynek a nyilvántartásában, ahol az örökség megnyílt.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Lásd az alábbi 7. pontot.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Nincs külön eljárás (lásd a fenti 3. pontot).

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A belga Polgári Törvénykönyv szerint az az alapelv, hogy az örökség automatikusan, minden külön eljárás nélkül átszáll.

Önmagában a személy halálával a vagyona, a jogai és részesedései automatikusan átszállnak az örökösökre azzal a kötelezettséggel, hogy meg kell fizetniük a hagyaték terheit (a Polgári Törvénykönyv 718. és 724. cikke). Léteznek azonban kivételek (lásd a lenti 7. pontot).

Abban az esetben, ha a rendezést/felosztást a bíróság végzi, az öröklési eljárást a bíróság által kijelölt közjegyző folytatja le, és az záró felosztási tervvel zárul (*état liquidatif/taat van vereffening en verdeling*). Baráti rendezés/felosztás esetén a közjegyzői okirat csak az ingatlanvagyon felosztásához szükséges.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A belga jogban alkalmazott elv az, hogy a teljes hagyaték (eszközök és kötelezettségek) a halál tényénél fogva átszállnak az örökösökre. Mindazonáltal: a holográf vagy nemzetközi végrendelettel létesített egyetemes hagyomány kedvezményezettjeinek be kell szerezniük egy „birtokbaadási végzést” (*envoi en possession/bevelschrift tot inbezitstelling*) a családjogi bíróság (*tribunal de la famille/familierechtbank*) elnökétől (a Polgári Törvénykönyv 1008. cikke); az egyedi hagyomány kedvezményezettjei (a Polgári Törvénykönyv 1014. cikke), az általános jogcímű hagyomány kedvezményezettjei (a Polgári Törvénykönyv 1011. cikke) és, ahol vannak kötelesrészre jogosult örökösök, a közjegyző által felvett végrendeletben létesített egyetemes hagyomány kedvezményezettjei (a Polgári Törvénykönyv 1004. cikke) kötelesek „hagyomány kifizetése” (*délivrance du legs/afgifte van het legaat*) iránti kérelmet benyújtani;

a hagyományosok bizonyos kategóriáit egy hatóságnak kell feljogosítani arra, hogy elfogadják a nekik szánt hagyományt (pl. hagyomány önkormányzat, közhasznú szervezet és bizonyos esetekben alapítvány vagy nonprofit szervezet részére).

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az örökösök akkor felelnek, ha az örökséget feltétel nélkül fogadták el. Ebben az esetben ők felelősek a hagyaték terheiért és tartozásaiért (a Polgári Törvénykönyv 724. cikke).

Amennyiben az örökösök leltártól függően fogadják el az örökséget, a hagyaték tartozásaiért csak az általuk kapott vagyontárgyak összegéig felelnek (a Polgári Törvénykönyv 802. cikke). Az örökös, aki leltártól függően kívánja elfogadni az örökséget, köteles különleges nyilatkozatot tenni annak a kerületnek az elsőfokú bírósága hivatalánál, ahol az örökség megnyílt, vagy egy közjegyző előtt.

Nem felelnek a tartozásokért, ha lemondanak az örökségről a megfelelő elsőfokú bíróság hivatala vagy közjegyző előtt tett nyilatkozattal (a Polgári Törvénykönyv 785. cikke).

Továbbá az egyedi hagyományosok – ellentétben az egyetemes hagyományosokkal és az általános jogcímű hagyományosokkal – főszabály szerint nem felelősek a hagyaték tartozásaiért (a Polgári Törvénykönyv 1024. cikke).

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A jelzálogról szóló (*loi hypothécaire/hypotheekwet*), 1851. december 16-i törvény szabályozza az ingatlanokra vonatkozó ügyletek közzétételét. A törvény 1. cikke kimondja, hogy „minden élők közötti cselekményt (akár ellenértékért, akár anélkül), amely ingatlanval kapcsolatos dologi jogot ruház át vagy állapít meg, ide nem értve a zálogjogot és a jelzálogjogot, be kell jegyezni az erre szolgáló nyilvántartásba annak a kerületnek a jelzálog-nyilvántartásában, ahol az ingatlan elhelyezkedik”.

A törvény 2. cikke ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy „csak ítélet, közokirat vagy bíróság által nyilvántartásba vett vagy közjegyző előtt aláírt magánokirat alapján lehet bejegyzést tenni. Az ilyen okiratokkal kapcsolatos meghatalmazást ugyanilyen formában kell elkészíteni”.

A jelzálogról szóló, 1851. december 16-i törvény azonban nem szabályozza a halál esetén történő tulajdonátzállást.

A törvény előírja a felosztási okiratok (*actes de partages/akten van verdeling*) nyilvántartásba vételét. Ebben az esetben minden örököst, függetlenül attól, hogy ingatlant örököl-e, azonosítani kell az okiratban, amelyet be kell jegyezni a jelzálog-nyilvántartásba. Ugyanez vonatkozik az örökösök közötti osztatlan ingatlanvagyon nyilvános vagy zártkörű értékesítésére is.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Elvileg Belgiumban nincs rendszer a hagyatékok vagyonkezelésére.

Ugyanakkor a Polgári Törvénykönyv 803*bis* cikke kimondja, hogy az örökösök, akik az örökséget leltártól függően fogadták el, visszautasíthatják a hagyaték kezelésével és rendezésével kapcsolatos felelősséget. Először kérelmezniük kell a bíróság elnökétől, hogy jelöljön ki egy vagyonkezelőt, akinek átadják a hagyatékban levő összes vagyontárgyat, és aki bizonyos szabályoknak megfelelően felelős a hagyaték rendezéséért.

Emellett a 804. cikk megállapítja, hogy ha a hagyatéki hitelezők vagy a hagyományosok érdekeit veszélyezteti a kedvezményezett örökös gondatlansága vagy pénzügyi helyzete, az érintett felek bármelyike kérheti, hogy helyettesítsék őt egy vagyonkezelővel, aki felel a hagyaték rendezéséért, és akit ideiglenes intézkedéssel (*ordonnance rendue en référé/beschikking in kort geding*) jelölnek ki, miután egyeztettek az örökössel vagy előre értesítették őt.

Ezen kívül a végrendelkező is kijelölhet végrendeleti végrehajtót, hogy biztosítsa a végrendelet megfelelő végrehajtását.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Lásd az előző kérdést.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A 803*bis* és 804. cikk szerint kijelölt vagyonkezelők ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a kedvezményezett örökösök. Ugyanazok a kötelezettségeik vannak, mint az örökösnek. Nem kötelesek biztosítékot szolgáltatni.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Egy személy örökös jogállásának bizonyítására a kötelező nyilatkozat (*acte de notoriété/akte van bekendheid*) vagy öröklési bizonyítvány (*certificat d'hérédité/attest van erfopvolging*) okirat (*acte d'hérédité/akte van erfopvolging*) szolgál. Az öröklési bizonyítványt vagy okiratot a közjegyző vagy – bizonyos esetekben – az öröklési adót beszedő azon hivatal behajtója állítja ki, amelyik jogosult megkapni az elhunytal kapcsolatos öröklési nyilatkozatot (a Polgári Törvénykönyv 1240*bis* cikke).

A közjegyzői okirat (*acte notariél/notariële akte*) a valóságot tükröző okirat. Bizonyító erővel rendelkezik: úgy kell tekinteni, hogy az azt felvevő közjegyző nyilatkozata valós. A közjegyző bizonyos tényeket tanúsít azzal, hogy azonosítja az előtte megjelenő személyt, és rögzíti az általa okiratba foglalni kért információt. A közjegyzői okirat hiteles bizonyíték annak tartalmát illetően. Továbbá az ilyen közokirat dátuma megtámadhatatlan. Az ilyen eredeti nyilatkozatokról csak akkor bizonyítható, hogy hamisak, ha eljárásban megtámadják a hitelességüket.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

This webpage is part of an EU quality network

Utolsó frissítés: 14/12/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.